

KÁLVINISTA VILÁG

TARTALOM:

László Dezső: Az idők jelei.
Dr. Kristóf György: II. Apafi Mihály fejedelem könyörgései. —
Kálvin kommentár-ügye. —
Mult és jelen. *Borbáth Dani:* A mi zsidókérdésünk. —
Keresztyén kritika.
Hozzászólás a szabadkőmivesség kérdéséhez. — **Irodalom és művészet.** **Krónika.**

IV. ÉVF.

1930.

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR

10.
SZÁM.

Megjelent.

Megjelent.

Dr. RAVASZ LÁSZLÓ:

HAZAFELÉ

Nők számára kiadott imádságoskönyv.

Indiai vékony papíron, igen tetszetős kiállításban 200 lei. Kapható: az IFJU ERDÉLY kiadóhivatalában. Kolozsvár. Ref. Theologia.

Dr. Makkai Sándor - **A MI UTUNK**

Tartalmazza a kiváló szerzőnek a legújabb beszédeit, előadásait, cikkeit stb. stb.

Kapható az „IFJU ERDÉLY” kiadóhivatalában Kolozsvár, Ref. Theologia.

Á r a 2 0 0 L e i

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság, Cluj-Kolozsvár,

Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Marosvásárhelyen, és Nagyváradon.

Saját tőkéi 97 millió lej.

Affiliált intézelei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár R.-T. Tordán. Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagyenyed. Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhelyen és Sz.-keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékszövetkezet és Hitel R.-T. Szászrégenben és Népbank R.-T. Bánffyújváron, Szamosújvári Hitelbank R.-T. Szamosújvár.

Betéteket elfogad.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely.

Áruraktárai a vasút mellett.

GAZDÁK TAKARÉKPÉNZTÁRA

KOLOZSVÁR,
Calea Victoriei

38

Betéteket legelőnyösebben kamatoztat, váltókölcsönöket folyósít.

Hitujitónk: KÁLVIN JÁNOS képével ellátott, művészies kiállítású

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAPOK

beszerezhetők az Ifju Erdély Iratterjesztésében. Kolozsvárt, Ref. Theologia

Darabja 5 Lei.

jában folyik. Nem azért dolgozunk, mert a földi érdekek kívánják, hanem mert Isten parancsa szólít a földszükségek közé. Vihar-felhők tornyosulnak. A jelek azt mutatják, még nehezebb, még zavarosabb idők következnek. Az Ige azt mondja: még ma, gyorsan, mert nem tudjátok, melyik órában jön el az Úr. Meddig tart a kegyelemidő, mikor fogy ki türelme és tartja meg ítéletét? Keresztységünk elemberiesedését, földi érdekek szolgálatába állását mutatja az, hogy nem sietünk, hogy kényelmes hosszú lejáratú, soha meg nem valósítható programokat készítünk és nem várjuk az Urat, aki eljön ítélni eleveneket és holtakat.

Ha hittel olvassuk az idők jeleit, bizony megújulunk és megmaradunk. Ha nem tudjuk őket felismerni, bizony elvesztünk. Kolozsvár, 1930. április.

László Dezső.

II. Apafi Mihály fejedelem könyörgései.

Közlő: Dr. Kristóf György.

Az alábbiakban közöljük az enyedi Bethlen-Kollégium kézirati osztálya K. 203. sz. alól II. Apafi Mihály törvényesen megválasztott, de trónhoz soha el nem jutott erdélyi fejedelemnek *magaszerzette* s kettő kivételével a saját kéziratóban, saját könyvében fennmaradt könyörgéseit. E könyörgéseket betűhű másolatban egyszer már közölte volt Bartók György, akkor enyedi gimn., most szegedi egyetemi tanár a Református Szemle 1909-iki évfolyamában. Ujra közlésükkel az a célunk, hogy a szerezcsellen fejedelem imádságai szélesebb körben váljanak ismeretessé. Ezért közöljük őket ebben a folyóiratban s az eredeti szövegformát némileg megváltoztatva, olvasásra alkalmasabbá téve.*

Megjegyzendő, hogy a könyörgések közül a hatodiknak a másolata megvan a Gulácsi Albert Naplójában. Onnan közölte is Jakab Elek többször említett művében. (Az *utolsó Apafi* 158—160 és 304 l.). Jakab azonban, önkényesen más címet adott e könyörgésnek, hibásan értelmezte s így keletkezési idejét is tévesen állapította meg. Most még hozzátesszük, hogy a Jakab szöveg közlése nem hű másolata a Gulácsi Naplójában fennmaradt másolatnak. Már a Gulácsi másolatában is akad egy-két szónyi kihagyás az eredetihez képest. Jakab azonban Gulácsi kihagyásos szövegéből újabb

A II. Apafi személye, története, könyörgéses könyvének eredete, sorsa s egyházirodalmi jelentősége iránt bővebben érdeklődők figyelmét felhívjuk Közlő munkatársunk hasonló című irodalomtörténeti tanulmányára, mely e közleménnyel egyidejűleg az *Erdélyi Múzeum* c. folyóirat 1930. é. első számában jelenik meg.

kifejezéseket, sőt egész mondatokat is kihagyott. Pl. . . „Megpróbáltál, miként az ezüstöt a tűzzel. Mindazáltal (az én szivem nem szakad el tőled. Tégedet várlak az én szabadításomra nagy csendességgel és) folyamodom a te szárnyaidnak (árnyéka) alá. Dicsérlek...“ Jakab a zárójel közötti részeket kihagyta, a dicsérlek jövőidejű jelentését nem vette észre, hanem jelenre vonatkoztatta. Másként ez ima keletkezésére vonatkozó idői és tartalmi meghatározását indokolni nem lehetett volna.

Kettőt az imádságok közül, az ötödiket és hatodikat közölte Révész Imre is: Az *imádkozó magyar* c. könyvében (Debrecen 1922. 118 és 134 l.) Révész céljához képest változtatott nemcsak a szöveg eredeti formáján, hanem itt-ott a tartalom is simított.

A mi szövegközlésünk nem teljesen hű mása az eredetinek. Először is nem tartjuk meg mindenütt az eredeti, egyébként szinte kifogástalan, helyesírást (adgy, és edgy helyett adj és egyet írunk: Jesus Christus helyett Jézus Krisztust stb.). E lényegtelen helyesírási változtatások mellett módosul a szöveg általános formája, tükrö. Az eredetiben ugyanis valamennyi imádság folytonos szöveg, bekezdés egyetlen egy sincs, mivel csupán magánhasználatra készült s a leírásakor a hellyel való takarékoság szempontja is felmerülhetett. De már Gulácsi s utána Jakab sem folytonos szöveget adnak, hanem egy-egy gondolatsoportot új bekezdésbe foglalnak. A hatodik imádság a Jakab közlésében 14 bekezdésre van szétosztva. Mi ennyire nem törjük szét a szöveget. Nem önállósítunk külön résznek minden egyes gondolatsoportot, sőt gondolatot. Inkább az ima belső, retorikai szerkezete (doxologia, bűnvallás és kérés) szerint tagoltuk. De egyetlen szó kihagyása nélkül. Ennyiben közlésünk hasonlít a Révész Imrééhez, aki hasonló szempont szerint tagolta az általa leközölt 5 és 6. sz. könyörgést, de teljesen mai helyesírással, címüket is megváltoztatva s a szövegen is némi simító változtatásokat téve. Bartók közlése a kéziratot követte teljes hűséggel nem javítván ki az esetleges helyesírási hibákat sem.

1. Reggeli imádság.

Oh én kegyelmes Istenem, mennybéli édes Atyám!

Alázatos szívvel folyamodom szent Felségedhez. Ne utáld meg bűneimért. Ne fogd meg atyai irgalmas szívedet háládatlanságimért.

Megvallom a Te dicsőségedre, édes Atyám hűséges dajkám voltál gyermekségemtől fogva és te vettél be engem mindjárt az én születésemmel a te szövetségedbe. Te neveltél, Te tanítottál, idvesség ismeretedre juttattál; mind eddig az üdvösségnek útjában megtartottál. És mostan is a te hűséges atyai pártorságod alatt él s nyugszik az én testem és lelkem.

Jól tudom és megvallom sok bűneimet, gyermeki boldogságaimat, szívemnek álnokságát, gonosz indulatimat és hűnre való hajlandóságomat. De könnyörülj én rajtam és minden bűneimet az Ur Jézus Krisztusban az ő tökéletes érdeme, közbenjárósága és esedezése által nékem kegyelmesen megbocsássad. Nékem semmi igazságom nincsen, hanem az Úr Jézus Krisztus legyen énnékem igazságom, szentségem, váltságom, életemben-halálomban nyereségem. Így ki tisztítván minden bűneimből, téríts meg engemet minden napon Tehozzád és még most formáljad az én szívemet a te félelmedre, szeretetedre, szent nevednek becsülésére, a te kegyelmednek egész életemben keresésére és isteni felségednek tiszta, szent, hűséges szolgálatajára. Ne bocsáss engemet soha is az én veszett természetemnek és indulataimnak, a világnak és annak álnokságának utaira, hanem szent lelked által, még akaratom ellen is, tarts meg a te hűségemben, igaz hitemben és dicsőséges, tiszta, szent vallásomban. E máj napon is egyedül ajánlom magamat, gondolataimat, indulatimat, minden cselekedeteimet a te szent lelkednek vezérlése alá. Újítsd meg óránként és szempillantásonként a te irgalmasságodat én rajtam. Mivel pedig úgy tetszett szent Felségednek, hogy engemet hamar, ilyen éretlen állapotban, meglátogatnál, a váratlan szomorú halál által édes szüleimtől, atyám-anyámtól megfosztván ez mostani gonosz világban gyámoltalan árvaságra juttattál: megalázva engemet mindketten Te előtted a földnek poráig és annál inkább hozzád, édes Istenem, ragaszkodom. Mint atyja s mind anyja vagyom annak, akinek Te édes atyja vagy.

Édes Istenem! A te árva fiad vagyok. Légy énnékem édes atyám, jó gondviselő dajkám, kinek kebelébe hajtom egyedül árva fejemet és mindenben Tetőled s a te kegyelmedtől függök. Ha kedves előtted az én méltatlan személyem, amint engemet választottál, úgy erősíts meg az én atyám székiben és szállítsd fejemre az én atyámnak, a te szegény szolgáltnak áldását. Ne adj ki, Uram, engemet a te kezedből az én gonoszakaróimnak kívánságokra. Sőt az hatalmasoknak s felettem való méltóságoknak szívét hajtsd én hozzám. Neveljed hozzám nemzetemnek kedvét és méltóztass arra, hogy a te anyaszentegyházadnak, a te népednek és dicsőséged előmozdításának szolgálhassak. Oltalmazz ez gonosz időben olyan nehézségtől és kísértettől, mely gyenge hitemet s hozzád való hűségemet megtántorítsa és fejemet gyalázatba s veszedelembe ejtse. Zabolázd meg a sátánt és annak tagjait és ronts el minden practicat, az mely én ellenem lehetne. Tartsd meg kedvedben életemet, egészségemet és isteni félelemmel, bölcsességgel, Te benned való hittel erősítsd jobban-jobban gyenge, de magát egé-

szen Néked ajánló szegény lelkemet.

Tartsd meg Uram, a szegény hazát, abban levő anyaszentegyházadat. Tartsd meg az urakat a hazának, a te háznak igaz fiait, a te bensőbb szolgálókat, a szegény községet. És tarts meg engemet is, hogy én Istenem, te hozzád való kötelességemnek és az hazának felőlem való jó reménységének egész életembe felelhessek meg. Erre segélj, éltesz, vezérelj és áldj meg testi és lelki áldásokkal engemet én Istenem. És ezért alázatosan esedezem a te kegyelmednek szőke előtt.

Mi Atyánk.

2. Estvéli imádság.

Dicsőség légyen, Uram, te neked, aki engemet e máj napon a te szokott atyai jó kedvedben megtartottál, életemet, egészségemet kiszolgáltattad, atyai irgalmasságodat hozzám mindenben megmutattad. Bocsásd meg, Uram, sok vétkeimet és fogyatkozásaimat, kikkel felségedet megbántottam, szent lelkedet megszorítottam. És azokért ne tedd le kezedből se az én üdvösségemnek munkáját, se az életemnek minden szükségére való atyai hűséges gondviselésedet. Inkább azokból téríts meg engemet, és tisztíts ki szent fiadnak vére által minden bűneimből ama kegyelemnek szövetsége szerint, melyet a Jézus Krisztusban én velem, méltatlan, bűnös fiaddal kötöttél. És arra adj énnékem hitet, élő reménységgel és benned állhatatos bizodalmat. Légy énnékem, oh Jehova, igazságom, szentségem, váltságom, örök életem.

Ez északának sötétségében is nyugadalomra a te kebeledben terem az én fejemet. Oltalmazz meg ez északának minden gonoszaitól engemet. És életemet, egészségemet megtartván vígy által az holnapi napra lelkemben-testemben megújult erővel. És legelsőbben is serkents fel a te kegyelmednek és mennyei országodnak javainak keresésére.

Nyugosd meg már, Uram, a te elfáradt szegény népedet is. Szent fiadnak vérével megváltott örökségedet ne rontsd el haragodban, hanem téríts meg minket azokból a bűnök-ből, amelyekkel Tégedet ilyen nagy haragra ingereltünk. Ne engedjed elaludni a mi háládatlanságunkért közöttünk a te evangéliumodnak szövetségét. Oltalmazz meg újabb veszedelemből a szegény hazát. Erősítsd a te házodnak oszlopaikat. A te szolgálókat kedveljed, a szegényeknek nagy terhét könnyebbítsd. Áldd meg az országot. És mindenek felett oltalmazz s erősítsd meg a te mennyei országodat közöttünk a sátánnak és annak tagjainak minden gonoszúsága ellen.

Tégy engemet is a te házodnak fiává és szolgálójává a te dicsőségednek ennyi erőtlenségemben is oltalmazására. Erre áldj meg engemet mennyei bölcsességgel, az igazságnak és közönséges jónak állhatatos szeretetivel és

vallásomban való igaz hűséggel, hogy e világnak álnoksága és sálánnak sok meslersége engemet meg ne győzzön. Hogy így hitemet megtartván, egész életemben szent felségedet alázatosan szolgálván, ez élet után nyerjek te tőled örök életet és végnélkül való dicsőséget, szent fiadnak érdeme és főként közbenjárása által. Ámen.

Mi Atyánk.

3. Reggel és este is mondhatni.

Felséges és igen dicsőséges, nagyerejű és nagyhatalmu Ur Isten! A ki igaz dolog, igaz is vagy, mindazonáltal irgalmas is az megtérő bűnösökhöz. Ugyanis magad fogadtad, Uram, hogy mihelyt az bűnös megbánja maga bűneit és te hozzád, minden jók kútfejéhez felkiált, meghallgatod őtet és az ő bűneiről soha meg nem emlékezel.

Én is, Uram, bűneimet megbánván, azok mélységéből kiáltok fel te hozzád az irgalmaságnak mélységiért Dáviddal. És ha el vetsz is, de csak hozzád ragaszkodom, mert az én állhatatos hitem az, hogy te az én bűneimért megholtál, igazulásomért pedig feltámadtál. Ezt hiszem én, oh Uram, csak hogy légy segítségül az én hitemnek tovább is. Adj hitet énnékem is, hogy az én idvességemnek munkáját munkálódhassam, és az én életemet akaratod szerint rendelhessem, hogy mikor eljövendesz az utolsó nagy napon, hallhassam meg az Úr Jézus Krisztusnak szájából amaz gyönyörűséges szokat: Jövétek el atyámnak áldottai és hírvátok az országot, melyet az Isten örökbe fogva készített titeknek. Vezérelj annak okáért engemet az idvességnek az ő után, hogy lábaimat meg ne üssem ez világnak köveiben. Téríts meg, Uram, te hozzád és megtérek. Fordíts te hozzád és hozzád fordulok. Oh mennynek, földnek teremője, Atya Uristen, oh én megváltóm, Úr Jézus Krisztus és én megszentelődöm s vigasztalom, Szent Lélek Isten, három személy, egy örök igaz Isten! könyörülj rajtam, nyavalyás bűnösön.

Tekints, felséges Isten, ez világon levő anyaszentegyházadra is és annak nyomorúságát eléged meg. Kivált az mi nemzetünkben ne engedjed, oh Uram, hogy az pokolnak kapui azon erőt vegyenek. Inkább, Uram, azt az gyönyörűséges nyáját őrizd meg, az mely az mi nemzetünkben is vagy, azt, Uram, tartsd meg mi közöttünk és azt el ne vedd az mi hálaadatlanságunkért. Hiszem, Uram, hogy avagy csak egészen ki nem bújdosatod mi közülünk, mert megakadályozhatod a hatalmasokkal az ő akaratjokat, az kik azt ki akadják közülünk bújdosatni. És az ő anyaszentegyházad ellen való tanácsokat elbontod, mert tudjuk, Uram, hogy az ő tanácsok, mint az árnyék elmulik, mihent akarod, de te, Uram, örökké megmaradsz és az te jóvotod nemzetségről nemzetségre.

Könyörülj, Uram, nemzetünkön is és annak baját Isteni mesterséged szerint orvosold és az nagy iga alól szabadíts ki minket. Valakik minékünk javunkra igyekeznek, azokat, Uram, gátold meg.

Tekints én reám is, Uram, ki csak egyedül maradtam és csak te tülled várok vigasztalást. Én Istenem, kérlek Fiadban az Jézus Krisztusban, mint az én atyámmal, legyen véllem is, és az én székembe s tisztembe erősíts és oltalmaz meg. Támassz az hatalmasok közül, Uram, jó akarókat énnékem, és azoknak szíveket hajtsd hozzám, minden ellen-ségimert pedig csudálatosan szegyenítsd meg. Adj jó egészséget énnékem legközelebb és mai napon is (ez éjjel is oltalmaz meg engem) és az ördögnek csalárdságától tarts meg, add az buzgóságnak lelkét énnékem, hogy ez élet után az örök életre által melhessek és ott is te neked az megdicsőült lelkeknek seregével hálákat adhassak és dicséretet, dicsőséget tulajdoníthassak mind örökkön örökké. Ámen.

A. M.

Mi atyánk.

1692. 30 Juny.

Radnoth.

(Folytatjuk.)

Előjegyzési felhívás Kálvin J. Ujszöv. Kommentárjára.

Az „Ifjú Erdély“ Kiadóhivatala Isten segítségével kiadja magyar fordításban *Kálvin János írásmagyarázata újszövetségi részének*, — mely a Kálvin írásmagyarázata felét teszi ki, — magyar fordítását a Kálvin magyar nyelven megjelent művei fordítóink ki nem adott kézíratai, valamint újonnan készült fordítások nyomán, a kritikai szöveg alapján.

A munka kb. 250 íven (4000 oldal) három év alatt jelenik meg, évenként két 5—600 oldalas kötetben, de csak abban az esetben, ha legalább 500 előjegyző jelentkezik. Az egész munka ára előjegyzés esetében Romániában 3500 Lei, Magyarországon 120 Pengő, Csehszlovákiában 700 Korona és Jugoszláviában 1300 Dinár.

E munka könyvtári forgalomba nem fog kerülni és így később, könyvkereskedések útján nem lesz beszerezhető.

A meghosszabbított előjegyzési határidő 1930. június 30.

Az első kötet megjelenési határideje: 1930. december hava.

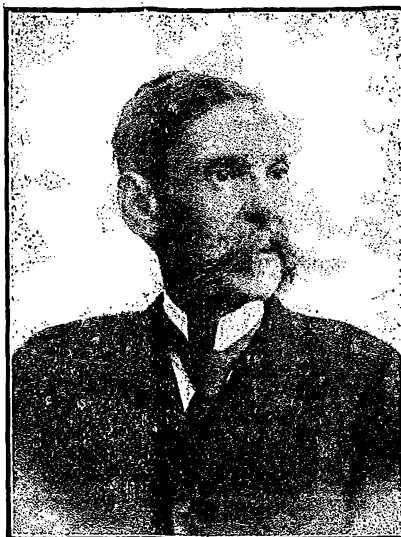
Ezen vállalkozásnak nem üzleti nyereszkedés a célja, hanem a kegyelmes Isten dicsőségének szolgálata azáltal, hogy Kálvinnak, Isten ez alázatos szolgájának igehirdetését a mai idők embere számára is hozzáférhetővé tegye.

Kolozsvárt, 1930. április hava.

Az „Ifjú Erdély“ Kiadóhivatala.

U. i. Másodszor is leküldjük a fenti előfizetési felhívást, hogy appelláljunk azoknak a lelkiismeretűre, akik még nem értették meg a hívást, hogy értsék meg, hogy itt olyan „ügy“-ről van szó, amely a magyar igehirdetés megújítását készíti elő.

Zeyk Dániel.

Az erdélyi református egyházkerületet nagy veszteség érte Zeyk Dániel eltávozásával. Három évtizeden keresztül állott, mint egyházkerületi főgondnok első vezetőink sorában. Azok közé a régi kálvinista jellemek közé tartozott, akik országos viszonylatokban is bármilyen nagy pozíciót töltöttek be, egyházi megbízatásaikat mindenek fölé helyezték. Mint Alsófehérvármegye főispán-

ját előbb a Bethlen-kollégium főgondnokává választják, majd nemsokára az egyházkerület élére kerül s élete végéig példaadó hűséggel szolgálta egyházát. Zeyk Dániel 1930. április 16-án 79 éves korában távozott el ebből a földi világból. Temetése Nagynyeden április 18-án, Nagypénteken ment végbe. Emlékezete áldott miközöttünk!

A mi zsidókérdésünk.

Egy 1926-os statisztika szerint Palesztinában a lakosság 14%-a, Lengyelországban 10.5%-a, Litvániában 7.15%-a, Magyarországon 6%-a, Romániában 5.5%-a, Ausztriában 5.4%-a zsidó. Ezzel szemben Németországban, Nagybritanniában, Franciaországban és Olaszországban a lakosság 1%-át sem éri. Magyarország tehát a negyedik, Románia az ötödik zsidó állam. Így az egész világot foglalkoztató zsidókérdés ugyanis mint magyarokat, úgyis mint románokat közelről érdekeli.

A zsidókérdésnek több formája van.

Kelet- és Középeurópa zsidói által kezdeményezett cionizmus ma a zsidóság jelentős részét foglalkoztatja. Az 1897-ben Bázelen tartott első cionista kongresszus a cionizmus célját a zsidó nép részére Palesztina területén, más államokkal egyen-

jogú, hasonló állam szervezésében jelölte meg. A cionistáknak fáj az, hogy a zsidók elvesztve régi hazájukat, más népek közé elegyedve, azok kulturájának munkásai. A zsidó ne szégyelje, hogy zsidó, hanem büszkén hordozza s ápolja mindazt, ami zsidó sajátosság. A zsidó állam újraalkotása, a zsidó nyelv ápolása, zsidó kulturális egyesületek alapítása által a zsidók egyenlőségüket vissza kell nyerjék a népek között. Ezt akarja a cionizmus.

Az antiszemitizmus zsidóellenesség. Mivel károsnak minősíti a zsidó szellemet, annak kiirtására törekszik. Az antiszemitizmust először vallási kérdések mozgatták. Egy vallásos ellenszenv volt a Megváltót megfeszítő néppel szemben. Később nemzeti, gazdasági, politikai tényezők által irányított fajantiszemitizmussá változott s ma ebben a formájában létezik. A fajantiszemitizmus az egész zsidóságnak, mint egy „degenerált, értéktelen és káros” fajnak a történelem színpadáról való leszorítását és kiirtását akarja. Ha csak az elmúlt évtizedek magyar életére nézünk, igazat kell adnunk azoknak, akik szerint a keresztjén erkölcsi étellel ellenkező, modern szellemi mozgalmak, a nemzeti szokásokkal és iro-

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Imre Lajos: A sáfárkodó egyház. (Első Könyvek 14. száma), Ifjú Erdély kiadása, 1930. Kis 8-rét, 87 lap. Ennek a könyvecskének a megjelenése „esemény”-számba megy, azonban nem abban a konvencionális értelemben, mint-ha valami emberi geniálitásnak lenne a megnyilatkozása, hanem abban az értelemben, hogy az itt magyar nyelven és a magyar keresztény szellem glóbuszán a maga teljes egészében először kifejtett sáfársági gondolat megvalósulásától függ a református kereszténységünk jövődjéje. Esemény, mert a sáfárság „esemény”-e az az ítélet, amelytől függ a mai egyház léte. Tartalmából a következő kérdéseket emeljük ki: I. „Pénz Ófelsége”, II. Isten és a vagyon, III. A sáfárság az Isten Igéje alapján, IV. A sáfárkodó Anyaszentegyház, V. A sáfárkodó lélek. Ezt a könyvecskét minden komoly református embernek el kell olvasnia. Még visszatérünk reá.

Csendes Esték cím alatt Pap Géza szalk-szentmártoni lelkész szerkesztésében egy derekas és jelentős vállalkozás indult meg, ellátni egyházunk tagjait nagyon olcsó áron építő olvasmányokkal. Az 1. füzet: Pap Géza: A halál árnyékának völgyében. Kórházi lelkészi szolgálatának néhány nagyon megkapó esetét beszéli el a szerző. A 2. füzet: Böszörményi Jenőnek, az ismert kiváló kálvinista pap-íróknak egy pompás elbeszélését tartalmazza. Egy füzet ára 20 fillér. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Adorján Gábor: Kerest cím alatt írt négy nemesen egyszerű és építőerejű beszédét adta ki a dicsőszentmártoni református Nőszövetség. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Magyarországon az elmúlt tanévben a következő református tanintézetek működtek: 4 theol. akadémia, 1 jogakadémia, 8 humánista gimnázium, 11 reál gimnázium, a fiúk és gimnázium, 2 lyceum a leányok részére, 2 tanító és 4 tanítónőképző, 1 női kereskedelmi iskola és 14 polgári iskola, melyből 8 leány. Az 1171 református egyházközség közül 1026 tart fenn népiskolát.

A református iskolákban működött az óraadókkal együtt (más vallású hitoktatókat nem számítva) 320 fiú, 66 leányközépiskolai, 62 tanítónőképző, 119 polgáriskolai tanár és 2481 tanító, akik közül 699 nő.

A református iskolákba járt tanulók száma 329 teológus, 383 joghallgató, 8048 középiskolai, 872 tanítónőképző (583 nő), 1906 polgáriskolai és 124.000 népiskolai tanuló.

Miskolcon minden hónap utolsó vasárnapján Kálvinszövetségi konferenciát tartanak.

Debrecenben kb. 5—600 református cigány él, akik a református egyházhoz való tartozásukat komolyan veszik és aszerint is viselkednek. Templomba járnak, urvacsorával élnek s az egyházi szertartásokat (keresztelés, esketés, betegek urvacsoráztatása, temetés stb.) pontosan igénybe veszik. Az ősi Istápoly-

ban mindig van egy-két öreg cigány, akik, ha a vonó kiesett reszkető kezükből, ott nyugalmas otthonra találnak hátralevő napjaikra. Az Istápolyi Egyházi Tanácsban pedig, mint megválasztott tanácsos, rendes tagként foglal helyet Kiss Béla háztulajdonos. Debrecen mai első primása.

Bécsben magyar istentiszteletet tart havonta egyszerű dr. Incze Gábor budapesti lelkész az osztrák reformátusok által átengedett I. Dorotheer Gasse 16. sz. alatti templomukban.

Almásfalom, Bethlen és Várkudu református lelkészeinek és híveiknek élénk érdeklődése mellett Apanagyfaluban folyó évi január 24-én református napot tartottak.

A nagyváradi református leánygimnáziumban a tanítás minden reggel biblia olvasással kezdődik.

A holland református családban a Biblia az élet könyve. A családban az étkezés előtt és után az apa mádkozik és bibliát olvas. Ha az apa akadályozva van, az anya helyettesíti. Reggelinél az ó, ebédnél az újtestamentumból olvasnak fel, vacsoránál áhitatot mondanak. Presbyterre valaki csak szigorú vizsgálat után lehet, a presbyter egyik kötelessége a családok látogatása, amelynek eredményéről jelentést tesznek a lelkésznek és az egyháztanácsnak.

Az amerikai kormány meghívására a nyáron ötezerhatszáznegyven amerikai anya keresi fel azokat a tömegsirokat, amelyeknek hatalmas kőoszlopai csak fémszerint nevezik meg a világháború áldozatait. A felmerülő összes utiköltségeket az amerikai kormány fedezi. E célra meg is szavaztak kb. nyolcszáznegyven millió lejt.

Debrecenben a Tisza István tudományegyetem ásványtani intézetében folyó évi március 16-án tartotta meg magántanári próbaelbeszését, az első magyar egyetemi tanárnő, dr. Vendl Mária, a budapesti nemzeti múzeum ásványtani osztályának az öre.

Belgiumban a képviselőház 155 szavazattal, 10 ellenében kimondta a belga nemzeti állam megszüntését. Ami annyit jelent, hogy hozzájárult elvben, Belgiumnak teljes kettéválasztásához, a vallón és flamand nyelvterületek szerint és ezen a területen megszüntette a kétnyelvűség kötelezettségét, vagyis jövőre nemcsak az alantas, de a magasabb rangú hivatalnokok sem lesznek kötelesek franciául beszélni. Gondoskodott a kisebbségek jogainak a védelméről is és kimondta, hogy a kisebbségek nyelvhasználata avagy az iskoláztatás kérdésében mindig az illető dönt.

A kolozsvári református Theologia Ifjúsága március 16-án Kolozsvárt a Magyar-utcai ref. templomban, a szegény sorsú hallgatók felségélyezésére jól sikerült vallásos estélyt tartott.

Az amerikai alkohol tilalom 10 éves évfordulója alkalmából statisztikát állítottak össze. Eszerint a szesztilalmat ellenőrző rendőrségnek a következő apparátus áll rendelkezésére: Washingtonban egy nagy központi iroda 4000 alkalmazottal, 10.000 emberből álló parti őrség 800 tiszttel az élén, mintegy 900 páncélos őrnaszád és gőzös, valamint 24 torpedó romboló.

Az ellenőrző közegek az alkohol tilalom első tizesztendéjében 263 személyt lőttek agyon, valóságban azonban sokkal nagyobb ez a szám. 550.000 személyt ítéltek el alkoholcsempészés miatt; az ítéletek összesen 57 millió dollár pénzbírságot és 34.000 szabadságvesztési évet tartamaznak. 245.000 titkos szeszfőzdét romboltak széjjel, 9 millió galon szeszes italt semmisítettek meg, 45.000 autót, 1400 hajót és bárkát koboztak el, 200 millió dollár értékben.

A nagykirályi református Nőszövetség Húsvét másodnapján, saját pénztára javára előadta dr. Szádeczky Lajostól a „Régi erdélyi lakodalmat”, amelyet a tordai Erzsébet Nőegylet olyan fényes sikerrel már előadott.

Törökország Adiyaman városában, 7000 lakos közül 6791 világtalan. Ezt a borzalmas rekordot a trachoma szembetegség okozza. A lakosság még hir-

ből sem ismeri a kórházat és az összes lakosság analfabéta. Legszomorubb, hogy e városkában a házasság rendkívül gyakori és nem ritka eset, hogy van olyan család, amelyben három-négy generáció óta csupa vakok születtek.

A kárpátaljai református egyházkerület közgyűlése elrendelte, hogy a Bibliát minden iskolafenntartó egyház köteles beszerezni és a tanítási napot, ahol felekezeti tanító van, bibliolvasással kezdeni és végezni.

A tiszáninneni református egyházkerület Czizky Endre református esperest, püspökhelyettesi tisztében kifejtett érdemei elismerésül „Főtiszteletű” címmel tüntette ki. Jól haladunk az evangélium azelemében!

A kolozsvári református theologia dísztermében folyó évi március 9-től Bőjtő-Vasárnapjától megkezdődött az akadémiai istentiszteletek III-ik ciklusa és tart, minden vasárnap, egész 1930 június 15-éig a Szenháromság vasárnapig. Az említett helyen és időben az Igét felváltva dr. Makkai Sándor ref. püspök, valamint dr. Kecskeméthy István, dr. Tavaszy Sándor, dr. Imre Lajos, dr. Gönczy Lajos, dr. Nagy Géza és Maksay Albert theol. tanárok hirdetik.

A Német Egészségügyi Múzeum 1930 május 17-től októberig először mutatja be mindazt, hogy mit jelent az egészség a jelenkor számára. A monumentális múzeum megnyitása, hatalmas nemzetközi kiállításra is alkalmas, melyen nagyon sok európai állam is részt vesz.

Budapestem a Mentő-Egyesület az elmúlt évben 3780 esetben nyújtott segítséget. Az egyesület megalapítása óta, vagyis 1887 óta 87.344 esetben vették igénybe az Egyesület segítségét.

Anglia külügyminiszterének bevallása szerint az elmúlt háború likvidálása és a mostani haderő fenntartása és tovább fejlesztése Angliának percenként ezer font sterlinget (a mi pénzünk szerint 900.000 leit) emészt fel.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület ligonier Arvaházában ezidő szerint 72 gyermek áll gondozás alatt és az intézettel kapcsolatosan működő Aggmenházban pedig 7 öreg hitestvérünk talált elhelyezésre.

A Magyarországi Református Lelkésznek Országos Szövetsége kimondotta, hogy előadások keretében és személyes érintkezések útján minden alkalmat megragad az egyke-rendszer terjedése ellen.

A szegedi református egyház második templom építését vette tervbe. A tervezett templomnak „Az új magyar hajnal templom” nevet adják. Az építés költségeit országos gyűjtés útján szándékoznak előteremteni.

A darhami (Anglia) püspök az egyik vallási társaság ülésén nagy beszédet tartott s azt fejtette, hogy az embereket nem lehet külsőjük alapján megítélni. Sokat gondolkoztam — adta elő a püspök — a csunyaság problémáján és megállapítottam, hogy a történelem két légnemesebb lelkületű embere, kora legcsunyább férfiának számított. Ez a két ember Sokrates és Lincoln voltak. Az egykori feljegyzések szerint nem volt hazájukban csunyább ember, mint űk. Általában mindig a csunya emberek között kell keresni a nemes lelkeket.

Dr. Makkai Sándor református püspököt a Régenstanács a Román Korona-rend főtiszti keresztje és rangja jelével tüntette ki.

A kolozsvári református Nőszövetség folyó évi március 9-én tartotta meg reidés évi közgyűlését. A vezetőség itten számolt be mult évi áldásos működéséről. Azt a sokirányú, felbecsülhetetlen, értékes karitatív munkát lapunk terjedelme nem engedti, hogy inind felsoroljuk és így csak nagy vonásokban vázolhatjuk azokat. Női aggmenházat létesített. Ahol egyelőre nyolc munkaképtelen testvérünk talál megértő meleg otthonra. A szegénysorsú iskolás gyermekeket ruha- és tandíjsegélyben részesítette. Nyomorban levő

Hitestvéreink között ruhát, ételmezt osztott ki és ezen felül rendszeres pénzbeli támogatásban részesítette az arra rászorulókat. Iskolafillér akciójával 524.096 leit juttatott a kolozsvári református iskolák részére.

A budapesti protestáns Katonai egyházközség, a honvédehelyőrség rotestáns vallású honvédtisztjel és hasonállásának számára folyó évi április 3—5 napjain Budapesten nagyheti konferenciát rendezett.

Galacra folyó évi március 16-án adták át a forgalomnak, ünnepélyes keretek között, a galaci református egyházközség közadakozásból létesített új könyvtárát.

A kolozsvári református Nőszövetség a moderna irodalmi és esztétikai kérdésekről márc. 29. és 31-én, valamint április 4, 7. és 10-én sorozatos előadást rendezett a kolozsvári református leánygimnázium dísztermében. Az előadók: gróf Bánffy Miklós, Szentimrey Jenő, Kós Károly, Kuncz Aladár dr. és dr. Makkai Sándor voltak.

A nagykörsül református presbyterium, a presbyterek és egyháztanácsosok templomlátogatásával kapcsolatban elhatározta, hogy a presbyterium minden tagja vasárnaponként a lelkész vezetésével együttesen menjen istentiszteletre.

Budapesten a judai várban levő Várszínházat protestáns helyőrségi templommá alakítják át,

A fogarasi református egyházközség Járay Márton széki ref. lelkész egyhangú meghívással, lelkészévé választotta.

A bodonkúti református Egyházközség új felekezeti iskolát épít. Az 52 református család (210 lélekzám) három fizetési osztályba sorozta magát. És ennek alapján állapították meg teherviselési képességüket. Az első osztályban 4000, a másodikban 3000, míg a harmadik osztályba sorozottak 2000 leit vállaltak évenként az iskolaépítési teherből. Ezenfelül az összes építkezéshez szükséges fuvarozást is díjtalanul vállalták.

Pálmay Lenke, budapesti címzetes tanítónőképzőintézeti főigazgatót, akit Erdélyben s illetve Kolozsvárt is tisztelve szerettek, — nyugalomba vonulása alkalmából, a Kormányzó legfelsőbb elismerésben részesítette.

Dr. Makkai Sándor református püspök kíséretével folyó évi március 23—30. napjain meglátogatta a zilahi református kollégiumot, ahol generális vizitációt tartott. Esténként pedig a Kultúrteremben az ottani Hitestvéreinknek, a mai keresztény ember legfontosabb lelki kérdéseiről tartott előadást.

A Brassói Református Nőszövetség március hó 23-án nagyszámú közönség jelenlétében igen szép és áldásos vallásos estélyt rendezett a Szászvárosi Református Arvaház javára. Ez alkalommal Gergely Ferenc szászvárosi lelkész, arvaházi igazgató aa, nagyon szép előadás keretében ismertette a szászvárosi arvaház jelenlegi helyzetét s annak fenntartásának szükségességét. A beszéd hatására perselyadományokból több mint 6000 lei gyűlt be az arvaház javára. A Nőszövetség növédelmi osztálya legutóbb bevezette a cseléddélutánok tartását, melyeken a Nőszövetség tagjai felváltva tartanak vallásos és ismeretterjesztő előadásokat. A cselédlányok nagy érdeklődéssel látogatják az előadásokat s maguk is szavakat adnak elő és énekelnek. Legközelebb szeretetvendégség keretében tartják meg a cseléddélután. Isten segítségével sok magyar cselédlányt mentünk meg ezáltal az elzüllesztől egyházunk és magyarságunk részére.

Tudósító.

A kommunizmusról és a zsidók szerepe a kommunizmusban címen személyes tapasztalatok alapján és objektív kritikai szempontok szerint érdekes és igen látogatott előadást tartott folyó évi március hó 7-én a kolozsvári ref. Theologia dísztermében az intézet orvosa: dr. Török Imre.